

Boardwalk i Kirkemosen

projektmodningsrapport fra arbejdsgruppen - november 2024

mip
DESIGN

Kirkemosen ligger i Brønshøj og er en del af naturparken Utterslev Mose. Kirkemosen ligger i en lavning mellem Brønshøjholm og de villabebyggede bakkesider mod øst og syd. Der er stier på vest- og sydsiden af Kirkemosen. Der findes også et mindre netværk af trampestier i området, og nogle af disse vedligeholdes af Utterslev Mose Naturplejelaug i samarbejde med Københavns Kommune. På vestsiden af Kirkemosen er der en trampesti langs søbredden. På det sidste stykke tvinges gående op ad en stejl og mudret sti ved selve motorvejskrydset.

I Pleje- og Udviklingsplanen for Utterslev Mose (2004-2008, revideret i 2018) er følgende mål formuleret for Kirkemosen:

At sikre opretholdelsen af lokale udsigter til søen i Kirkemosen.

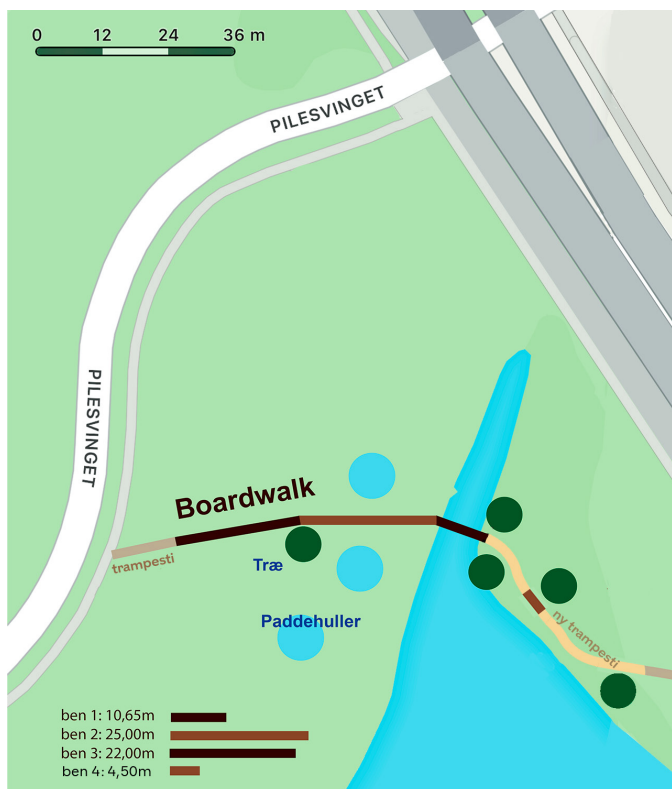
At anlægge en ny natursti, der slutter kredsløbet omkring søen i Kirkemosen.

At anlægge en bro i Kirkemosen.

Projektet, som er genstand for denne projektmodningsrapport, og som har modtaget midler til etablering fra Nordeafonden i februar 2024 på ialt 497.000 kr. inkl. moms. (se bilag 6.), vil kunne forene disse tre mål-

sætninger. Vi foreslår, at der ikke etableres en egentlig bro, men en såkaldt boardwalk, der går fra den østlige side af den kanal, der leder vand mod selve Utterslev Mose, og ca. 57 meter over det engareal, der ligger helt eller delvist under vand store dele af året. På selve boardwalken vil der være diskrete formidlingsplancher samt en bæk.

Udformningen af Boardwalken

Boardwalken skal færdiggøre stisystemet omkring Kirkemosen og dermed give bedre adgang til vandet. Dette projekt sigter dog også mod at bidrage væsentligt til oplevelsen af Kirkemosen – både i form af udsigten over vandoverfladen og den nære oplevelse af vegetation, dyreliv og vandfladen.

Boardwalken vil føre folk fra det lukkede krat i øst, over afløbskanalen og ind i rørskoven, forbi en af de fritstående hængepile og videre ud til det åbne græslandskab ved Brønshøjholm ved Pilesvinget. For at skabe en mere spændende oplevelse vil boardwalken være buet, så udsigten langs boardwalkens forløb opfordrer til at udforske videre. Omkring afløbskanalen bliver boardwalken bredere, hvilket giver plads til en sydvendt bænk med udsigt over selve Kirkemosen.

Boardwalkens design holdes meget enkelt – bred nok til at to personer kan gå side om side og med håndlister kun, hvor det er absolut nødvendigt. Ved at vælge knæk frem for buer gøres anlægget enklere og mindre krævende at vedligeholde.

Længden på boardwalken foreslås til 57 meter for at sikre at den selv i de vådeste år, ender på områder, der ikke er under vand. Hertil foreslås et stykke på 4,5 meter på den østlige side ved lavning.

Regulering og beplantning af delstrækning øst for renden

Boardwalkens østligste punkt forankres på bredden af renden. I mellem dette punkt og trampestien, der går på plænen parallelt med Hareskovvej er der et krat. For at forbinde boardwalken med denne trampesti skal der foretages en begrænset regulering af terræn samt mindre beskæring af piletræ i kratområdet på en strækning, der måler ca. 40 meter.

Boardwalkens materialer og konstruktion

Arbejdsgruppen har besøgt en lang række naturområder i Danmark for at se på hvilke tekniske løsninger, der er brugt i forhold til funderingen med stolper samt belægning. Vi har vedlagt et bilag der i ord og billeder sætter fokus på disse aspekter. I sidste ende skal valget af materialer ske i dialog mellem arbejdsgruppe, rådgiver og Københavns Kommune, under afvejelse af hensyn til økonomi, materialeholdbarhed, skridsikkerhed, æstetik og miljøhensyn.

Økonomi

Arbejdsgruppens virke har siden opstarten i 2020 resulteret i udarbejdelsen af to budget-notater i forbindelse med Budget 2022 (TM 83) og Budget 2023 (TM194). Da vi kunne konstatere at der ikke kom kommunale anlægsmidler udarbejdede arbejdsgruppen en ansøgning til Nordeafonden.

Nordeafonden bevilgede den 2. februar 2024 497.000 kr. inkl. moms fra Her gror vi-puljen. Uddelingerne af midlerne er betinget af følgende:

- At alle nødvendige tilladelser og myndighedsgodkendelser foreligger.
- At projektet er fuldt finansieret.
- At projektet igangsættes inden udgangen af 2025 og er afsluttet inden udgangen af 2027.
- At projektejskabet forbliver i foreningen Upperslev Mose Venner.

De 497.000 kr. tog udgangspunkt i budgettet fra TM194, men arbejdsgruppen blev efterfølgende klar over at mens priserne i budget-notat opererede med en pris uden moms var bevillingen fra Nordeafonden med moms. Arbejdsgruppen ser dog ingen fare for at projektet ikke kan realiseres inden for Nordeafondens bevilling.

Budget (pris ekskl. og inkl. moms)

Rådgiver - projektering og styring i anlægsfase)	80.000	100.000
Etablering af boardwalk.	250.000	312.500
Formidling	10.000	12.500
Uforudsete udgifter	57.600	72.000
I alt	397.600	497.000

Arbejdsgruppen har været i kontakt med Landskabsarkitektfirmaet BOGL ved tegnestuechef Camilla Ryberg, der gerne vil stå for at projektere og styre anlægsfasen. BOGL anslår at deres honorar vil være ca. 20 % af det samlede budget til projektering og udførelse.

Udgifter til etablering af grusstier

Arbejdsgruppen foreslår at der fra Teknik- og Miljøforvaltningens side tages initiativ til at få etableret egentlige grusstier i forlængelse af boardwalken. Ønsket om stiforløb, der fuldende muligheden for at bevæge sig sikkert til fods omkring Kirkemosen fremgår af Udviklingsplanen for Upperslev Mose. Dog skal det konkrete stiforløb justeres så det passer til boardwalkforløbet.

Arbejdsgruppen bag projektet

Arbejdsgruppen består af de to initiativtagere Ole Vendt og Jørgen Fink samt landskabsarkitekt Richard Hare. Arbejdsgruppen har i forbindelse med bevillingen fra Nordeafonden fået sekretariatsbistand fra Brønshøj-Husum Lokaludvalg ved miljømedarbejder Jens Christian Elle

Milepælsplan

september 2024	Københavnerrinddragelse frem mod Mosetræffet den 8. september.
november 2024	Projektmodningsrapport sendes til TMF, der myndighedsbehandler i forhold til Naturfredningen og Naturbeskyttelsesloven mv. Projektet godkendes efterfølgende i Borgerrepræsentationen
Forår 2025	Rådgiver overdrages opgaven med at udarbejde tekniske tegninger, og indgå aftaler med entreprenør
Efterår 2025	Boardwalken etableres.
Efterår 2025	Boardwalken indvies
December 2025	Projektet afrapporteres til Nordeafonden

Tilladelser

Forslaget om en stiforbindelse i Kirkemosen er beskrevet i Københavns Kommunes helhedsplan for Utterslev Mose (2017) og er indarbejdet i udviklingsplanen for området. (2004, 2018)

Kirkemosen er et naturfredet område, og projektet vil formentlig kræve en dispensation fra fredningen. KK vil som tilsynsmyndighed efter at have taget endelig stilling til projektet, udarbejde en ansøgning til Fredningsnævnet. TMF skal vurdere projektet ift, om der skal dispenseres fra naturbeskyttelseslovens § 3, samt gives tilladelse efter vandløbsloven og muligvis en dispensation fra søbeskyttelseslinjen (NBL § 16). TMF er myndighed på alle tre og en eventuel § 3-dispensation skal behandles i Teknik- og Miljøudvalget.

Herudover skal Teknik- og Miljøudvalget og Borgerrepræsentationen på indstilling fra TMF godkende, at kommunen modtager denne gave fra Nordeafonden samt de afledte årlige driftsomkostninger.

Inddragelse af lokaludvalget

Brønshøj-Husum Lokaludvalg har været interesseret i at virkeliggøre ønsket om en boardwalk i Kirkemosen efter at lokaludvalget blev kontaktet i 2020. Lokaludvalget har ved flere lejligheder spillet dette ønske ind til budgetforhandlingerne på Københavns Rådhus. og har ligeledes givet støtte til initiativtagernes lokale formidlingsarbejde. Herudover har lokaludvalgets forperson på vegne af lokaludvalget skrevet en støtteerklæring til projektet. (bilag 4.) I forbindelse med bevillingen fra Nordeafonden er der blevet nedsat en arbejdsgruppe, hvortil Lokaludvalget yder sekretariatsbistand.

Brugen af arealet

Lokalt informationsarbejde

Arbejdsgruppen består primært af borgere, der er bosiddende omkring Kirkemosen. Vi har vores daglige gang i Kirkemosen og har et stærkt netværk i det omkringliggende boligområde og blandt de grupper der arbejder med naturpleje i området.

Vi har igennem de seneste fire år arbejdet med at informere om projektet og været i dialog med brugere af området.

Indledningsvist blev der udarbejdet en plakat i form af et A-skilt med en visualisering af projektet udført af den lokale grafiker Michael Petersen, der står bag de nye naturformidlingsskilte i Utterslev Mose.

Initiativtagerne har siden projektarbejdets start ved flere lejligheder været i dialog med forbipasserende i området for at promovere, informere om samt lodde stemningen vedr. projektet, som er blevet positivt modtaget.

Grundejerforeningen Kirkemosen, Haveforeningen Brønshøjholm samt Brønshøj Kirkevej vejlaug er ved flere lejligheder blevet informeret om status for projektet og har meldt positivt tilbage. Arbejdsgruppen har præsenteret projektet for Lokaludvalget på deres møde den 25. februar 2021.

Arbejdsgruppen er ved flere lejligheder mødtes med interesserede lokalpolitikere i Kirkemosen, for at informere om projektet. Brønshøj-Husum Avis har bragt en række artikler om initiativet (se bilag 1.)

Projektgruppen har ved de sidste to års møsetræf i Utterslev Mose haft en informationsstand vedr. projektet.

D. 27.05.24 afholdt arbejdsgruppen et åbent informationsmøde i Mosehuset, hvor projektet blev præsenteret og diskuteret. Der bliver ligeledes præsenteret en model af projektets udformning.

Boardwalken som adfærdsregulerende tiltag for gående i Kirkemosen

Udover at en boardwalk vil give gående en væsentlig bedre oplevelse af Kirkemosen vurderer vi at denne forbindelse vil have en gavnlig effekt i forhold til områdets flora og fauna.

Det lokale naturplejelaug plejer området vest for søen med le og sørger for at slå trampestier, hvor den sårbare flora ikke bliver forstyrret, og en repræsentant for laugene hilser projektet velkomment, da det vil have samme adfærdsregulerende virkning, som stierne.

Boardwalken set fra et fugleperspektiv

Arbejdsgruppen er bekendt med, at et fugleinteresseret ægtepar fra lokalområdet indledningsvist fandt projektet forstyrrende for fuglelivet, men arbejdsgruppens informationsarbejde og dialogaktiviteter har efter vores vurdering været med til at danne et nyt perspektiv på projektets indvirkning på fuglelivet.

Spørgsmålet om hvilken betydning projektet vil få i forhold til områdets flora og fauna er noget vi har været meget optaget af og diskuteret grundigt på det informationsmøde der blev afholdt den 27 maj 2024.

I forlængelse af dette møde modtog Brønshøj-Husum Lokaludvalg en henvendelse fra Troells Melgaard, en lokal ornitolog, der på det sjette årti har fulgt fuglelivet i mosen og arbejdet for at forbedre fuglenes livsvilkår gennem bl.a. dannelsen af Utterslev Mose naturplejelaug. I brevet forklares, hvordan en reguleret og diskret færdsel på en boardwalk, der en stor del af året er omkredset af rørskov er at foretrække for den mere uregulerede færdsel der finder sted i dag. Henvendelsen findes som bilag 5. til denne projektmodningsrapport.

Boardwalken set fra et frøperspektiv

Arbejdsgruppen foreslår TMF at revitalisere de paddehuller som for et par år siden blev etableret men som ikke for alvor fremstår som attraktivt levested for områdets paddere.

I forbindelse med arbejdsgruppens dialogmøde i Mosehuset den 27. maj 2024 blev der også præsenteret forslag til, hvor der med fordel kan etableres nye lysåbne habitater og krat, der kan være med til at afskærme Kirkemosen fra Hareskovvej, forstærke oplevelsen af Kirkemosen som sammen-

hængende naturområde og skabe nye levesteder for dyr og planter. I forbindelse med den forestående revision af Udviklings- og plejeplanen for Utterslev Mose vil dette forslag blive spillet ind.

Illustration: Richard Hare

Afledte driftsudgifter

Etableringen af boardwalken vil resultere i afledte udgifter til vedligehold og drift. I budgetnotaterne fra TMF anslås disse at beløbe sig til 5.000 kr årligt.

Andre ikke-relevante hensyn

Vejledningen i udarbejdelse af projektmodningsrapporter, har en række temaer som ikke er relevante for nærværende projekt. Det drejer sig om 1) ledninger 2) Klimatilpasningsprojekter 3) Færdselssikkerhed og 4) Tryghed. Vi har tidligere i denne rapport kort beskrevet forhold omkring sikkerhed på selve boardwalken.

Videre proces

Her henvises til Milepælsplanen på side 4

Bilag 1. Medioomtale og informationsmateriale

Brønshøj-Husum Avis

Onsdag den 24. februar 2021 • Nr. 8 • Årgang 114 • www.bha.dk

BRØNSHØJ, HUSUM, BELLAHØJ, TINGBJERG, HØJRSKOV, HØJRE GLADSKÅNE SAMT DELE AF NORDVEST

Ugens Biblioteksanbefaling
André Dalsgaard Pedersen
kommer med forslag
Læs side 3

Pas på it-kriminelle
Hver anden udstil
for angreb
Læs side 4

Koncert fra vandtårnet
På søndag koncerten fra
Brønshøj vandtårnet
Læs side 9

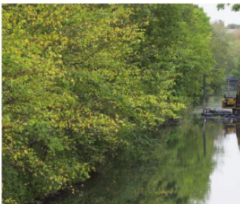

Vil have bedre naturoplevelse i Kirkemosen

Ole Vendt og Jørgen Fink, der begge bor i nærheden af Kirkemosen i Brønshøj, har udarbejdet et forslag om at gøre området omkring Kirkemosen mere tilgængeligt og attraktivt. Forslaget består af etablering af en 40 meter lang træsti med en lav bro over mosens afløbskanal i mosens nordlige del samt anlæg af stier, så man kan færdes rundt om Kirkemosen uden at skulle op ad en stejl skråning til Hareskovvejen. Det slæmmes, at træstien med bro vil koste omkring 200.000 kr. EF

Fra venstre: Ole Vendt og Jørgen Fink. Foto: Kaj Borne

4 Brønshøj-Husum 28. juli 2021

Lokaludvalget ønsker flere toiletter og en teltoverskærmning på den igværende Bellahøj Friluftsscene. Foto: Kaj Borne

En forudsætning for en bedre sandvandsitet i Uterslevs Mose er at skurene kan forsvinde. Foto: Kaj Borne

Lokaludvalgets ønsker til Københavns budget 2022

Brønshøj-Husum Lokaludvalg har i forbindelse med Borgerrepræsentationens kommende forhandlinger om budgettet for 2022 indgivet syv lokale ønsker

- Vi har i Lokaludvalget drøftet, hvilke lokale ønsker vi skal sende ind til politikerne på Rådhuset inden de for alvor går i gang med forhandlingerne om kommunens budget for næste år og er blevet enige om, at fremsætte en række ønsker, som vi ikke har prioriteret, men kan bidrage til at give vores bydel et yderligere løft, fortæller Hans S. Christensen, formand for Brønshøj-Husum Lokaludvalg.

- I Lokaludvalget ønsker vi, at oprensning af Fæstningskanalen prioriteres og har længe gjort opmærksom herpå. Oprensningen af Fæstningskanalen er en forudsætning for at forbedre vandmiljøet i Uterslevs Mose, og senest i april i år sendte Lokaludvalget en henvendelse til medlemmerne af Teknik- og Miljøudvalget for at gøre opmærksom på bekymringer over indholdet af miljøgifte i det slamlag, der kan delvist erstatte Fæstningskanalen, siger Hans S. Christensen.

At de i alt ca. 2000 meter ca. 850 meter nu resner for slam, der bl.a. indeholder kemikalier fra det tidligere industriværk i Gladshøj, som frem til 1969 ureguleret har udløst industrisplvede vand fra en bred vifte af medicinske og kemiske virksomheder. Lokaludvalget

peger også på ønsket om at forureningen i Uterslevs Mose i den forbindelse også undersøges.

Undersøgelse af trafikssikkerhed på Frederikssundvej

- Vi har også fremsat et ønske, at midler til en undersøgelse af trafikssikkerheden på og omkring Frederikssundvej prioriteres. På baggrund af to tragiske højresvingulykker i Brønshøj i sommeren 2020, modtog lokaludvalget mange henvendelser, ønsker og input fra borgerne til forbedring af trafikssikkerheden på og omkring Frederikssundvej. Vi har nedsat en arbejdsgruppe til at behandle borgerhenvendelserne og har afholdt et digitalt debatmøde med deltagelse af bl.a. Teknik- og Miljøforvaltningen og en række borgerrepræsentanter, fortæller Hans S. Christensen.

Lokaludvalget har samlet op på borgerhenvendelserne og debatmødet og har skrevet til Teknik- og Miljøudvalget herom. Lokaludvalget har efterfølgende fået svar fra Teknik- og Miljøforvaltningen om, at en analyse af trafikforholdene på Frederikssundvej forudsætter yderligere midler.

Bro i Kirkemosen

Brønshøj-Husum Lokaludvalg ønsker endvidere, at der prioriteres midler til etablering af en gangbro forbindelse henover Kirkemosen. Under coronatiltagene er borgerne begyndt at bruge naturen omkring kirkegården og har kunnet gøre området ved Kirkemosen tilgængeligt og mere attraktivt, så man ikke skal ud til Hareskovvejen, men i stedet kan gå hele ve-

Hans S. Christensen, formand for Brønshøj-Husum Lokaludvalg, standing in front of a brick wall with a sign that reads 'Brønshøj Gamle Skole'.

jen rundt om Kirkemosen.

I december 2020 til Lokaludvalget med ønske om at få etableret en sti- og broforbindelse over resten i Kirkemosen nordøstlige hjørne. Lokaludvalget vurderer, at projektet vurderes at være i fin overensstemmelse med udviklingsplanen for Uterslevs Mose og helhedsplanen for Uterslevs Mose, og Lokaludvalget nedlægger derfor en arbejdsgruppe, der sammen med de to borgere og to medlemmer af Lokaludvalget Miljøudvalg arbejder videre med sagen. På den baggrund har Lokaludvalget allerede i marts 2021 fremsendt en henvendelse til Teknik- og Miljøudvalget med ønske om at midler til gangbroen prioriteres i budget 2022.

Bemandet legeplads i Tingbjerg

- Lokaludvalg ønsker også, at der prioriteres midler til en bemandet legeplads i Tingbjerg, da denne er en forudsætning for en idræts- og helhedsplan for området. Lokaludvalget forventer i den forbindelse, at lokale aktører og foreninger i om-

gennemgik en stor renovering og står nu klar til at blive taget i brug. Lørdag den 14. august fejres renoveringen af scenen i sin arbejdsplan. Lokaludvalget i Brønshøj-Husum Børneparlament og Vanløse, Kultur Nord og Teknik- og Miljøforvaltningen. For at sikre arrangementer med skatte de vejforhold og gøre det enkelt og billigt for folkelige aktører at afholde forestillinger, koncerter, cirkus m.m. vil et telt i d. meste af sæsonen være økonomisk og praktisk hjælp.

Lokaludvalget har sammen med medarbejdere fra Kultur Nord været i dialog med Cirkus Panik, der vurderer at et nyt telt til over 1000 m² vil koste ca. 350.000 kr. og hertil 7.000 kr. pr. op- og nedtagning. Lokaludvalg mener, at det er en lang mere økonomisk og holdbar løsning end ad hoc opstilling.

Lokaludvalget går opmærksom på, at de i værende teltfacilitet med 3 teltter på Bellahøj Friluftsscene ikke kan dække behovet, når op til 2.000 gæster fremover kan samle. Derfor ønsker Lokaludvalget, at der prioriteres midler til et eller flere teltter på Bellahøj Friluftsscene

Terrasse til nyt kulturhus

- Brønshøj-Husum Lokaludvalg er meget glade for, at der er afsat midler i etablering af nyt kulturhus i Brønshøj Gamle Skole. I stedet er det, at vores bud får en ny og centralt placeret kulturhus på Brønshøj Torv - og skolestadlæge

Uge 7 | februar 2024

sn.dk | Sjællandske Nyheder

Brønshøj-Husum Avis

Fond støtter ny bro

Natur: Efter mange års arbejde har et kurskifte givet pote

At Gitte Gundersen
gittergundersen@bha.dk

I mange år har Brønshøj-Husum Lokaludvalg støttet de to idemagere, som ønsker en bro, der kan bringe glæde tættere på Kirkemosen og længere fra trafikken på Hareskovvej. Nu er pengene landet efter fondsansøgning fra kommunal finansiering.

Side 2

Foto: Kaj Borne

Skolen der kom tilbage

Side 9

Ny knivlov på vej

Side 10

Lovlige storskrælds-fund

Side 15

Støtte til bro i Kirkemosen

Borgerepræsentant Laura Rosenvinge (S) mødtes i fredegangs med de to lokale borgere, Ole Vendt og Jørgen Fink, ved Brønshøj Kirkemose for at drøfte forslaget om, at der bygges en lav bjælkebro over afløbskanalen og et vådområde ved mosen, så der bliver mulighed for at gå rundt om mosen uden at skulle forcere en stejl skråning og gå et stykke langs den meget trafikerede Hareskovvej.

- Jeg synes, det lyder som en god idé, ikke mindst nu, hvor mange flere på grund af corona færdes i naturen, siger Laura Rosenvinge. - Så må vi også sørge for, at der er gode muligheder, tilføjer hun.

Laura Rosenvinge finder, at det er for sent, at forslaget om bjælkebroen, der skønnes at koste omkring 200.000 kr., kan indgå i den

Møde i Kirkemosen. Borgerepræsentant Laura Rosenvinge, Ole Vendt og Jørgen Fink. Foto: ef

såkalde overførselssag, der forhandles på Rådhuset netop nu. Hun vil dog tage forslaget med tilbage til sine politiske kolleger på Rådhuset og anmode om, at forvaltningen udbetaler budgetnotat, der i givet fald kan indgå i forhandlingerne

om budget 2022. Et budgetnotat skal give politikerne den nødvendige faglige og økonomiske baggrund for at træffe beslutning.

Brønshøj-Husum Lokaludvalg har på sit seneste møde støttet forslaget om broen ved Kirkemosen. EF

Boardwalk Kirkemosen

Tættere på oplevelse og formidling

Plan for etablering af boardwalk over Kirkemosens nordvestlige vådområde

Der foreligger nu en plan for etablering af en boardwalk på pæle over kanalen og vådområdet i Kirkemosens nord-vestlige hjørne.

Den i alt 57 meter lange konstruktion, vil også fungere som en formidlingsbro, der både sikrer tørskoet passage gennem vådområdet samt over kanalen og mulighed for, på en skånsom måde, at komme tæt på de nye paddehuller, der vil blive etableret.

Spidsnudet frø

Bøvsnudet frø

Lille vandsalamander

Der er flere gode grunde til at etablere denne forbindelse:

- Boardwalken vil give mulighed for at gå tørskoet rundt om Kirkemosen uden at blive tvunget op i motorvejskrydset. I hver ende af konstruktionen vil der være tilsluttende trampestier.
- Færdslen på engen samles og begrænses til et enkelt spor, hvilket vil skåne områdets rige plante- og dyreliv.
- Opsætning af skilte i forbindelse med boardwalken giver mulighed for at formidle Kirkemosens dyre- og planteliv, samt at opfordre til at blive på stierne i ynglesæsonen.

Forslaget er stillet af Jørgen Fink og Ole Vendt.

**NORDEA
FONDEN**
Vi støtter gode liv

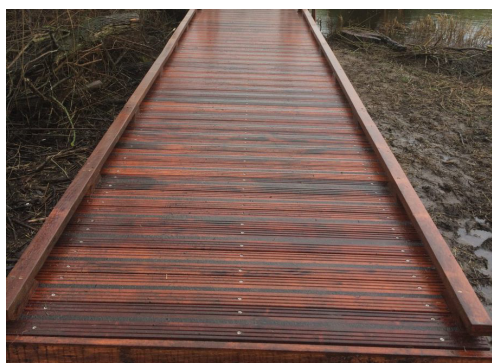
Støttet af
BRØNSHØJ-HUSUM
LOKALUDVALG

arbejdsgruppens informationsplanche 2024

Bilag 3. Boardwalk - inspiration og detaljer

Boardwalk i Bøllemosen / Jægersborg Hegn. Etableret med skruefundament

Boardwalk ved Suså
etableret af Wood-ways

Støtte til videre arbejde for ny bro

Gitte Ganderup

Forperson for Brønshøj-Husum Lokaludvalg, Christoffer Rosenkrands, ønsker stort tillykke med og sige tak for Nordeas fondsmidler til en boardwalk i Kirkemosen.

Det gør han efter at det er blevet offentliggjort, at det er lykkedes de to lokale borgere, med afsæt i foreningen Utterslev Moses Venner, at få midler til denne snøede træsti over Kirkemosen. Broen er en såkaldt boardwalk og det er flere år siden at arbejdet med at udvikle idéen og ansøge Københavns politikere om at sætte boardwalken på bugettet startede. Det er endnu ikke lykkedes og nu er det nok ikke nødvendigt længere. Nordea fonden har netop støttet broen.

- Brønshøj-Husum Lokaludvalg har flere gange de sidste år forsøgt at få midler til samme projekt via Københavns kommunes budgetforhandlinger. Så Lokaludvalget støtter selvfølgelig op om det gode initiativ og vil gerne samarbejde om den række af opgaver, der nu skal tages hånd om, lyder det fra forpersonen.

Lokaludvalget vil skabe rum for dialog med lægfolk og fagfolk om, hvordan det kommende boardwalk kan etableres under størst muligt hensyn til områdets natur.

- Jeg tror på, at det kan lykkes at få benyttelse og beskyttelse til at gå hånd i hånd og få lavet et projekt, der alt i alt giver bedre vilkår for områdets dyr og planter - samtidig med at muligheden for oplevelse af naturværdierne forbedres, siger Rosenkrands.

Derudover vil udvalget hjælpe med at få projektet godkendt. I sidste ende er det Fredningsnævnet, der skal tage stilling til, om etableringen af et boardwalk er i overensstemmelse med fredningsbestemmelserne, ligesom Teknik- og Miljøforvaltningen skal vurdere projektet i forhold til naturbeskyttelsesloven. Heldigvis indgår lige præcis sådan en forbindelse gennem Kirkemosens nordøstlige ende i den gældende Udviklingsplan for Utterslev Mose.

- Jeg synes, at det er spændende, at foreningen 'Utterslev Moses Venner' skal have projektledelsen. Det hænger jo rigtig godt sammen med udmeldinger fra Københavns Kommune om at udvikle byen i samskabelse med byens borgere, foreninger og institutioner. Jeg er sikker på, at alle parter kan finde en måde at samarbejde på, der sikrer, at denne boardwalk overholder alle standarder og bliver sikker, robust og bæredygtig - og etableret under størst muligt hensyn til Kirkemosens naturkvaliteter.

MÅSKE BLIVER DET I LØBET AF NOGLE ÅR MULIGT AT KOMME TÆTTERE PÅ KIRKEMOSEN MED TØRRE SKO. FOTO: GITTE GANDERUP

Bilag 5. Udtalelse fra ornitolog om boardwalk og fugleliv

Troells Melgaard
26. juli 2024

Anlæggelse af boardwalk i Kirkemosen

- nogle kommentarer om mulige konsekvenser for fuglelivet

Utterslev Mose har i ca. 80 år været et park-/naturområde uden jagt. Det har i sig selv mindsket fuglenes flugtafstand – i grågæssenes tilfælde helt ekstraordinært.

Idéen om at anlægge et boardwalk i Kirkemosens NØ-hjørne har givet reaktioner, som ikke matcher med bl.a. svenske erfaringer. Reaktionerne er snarere baseret på principielle, æstetiske eller rekreative overvejelser, som jeg ikke vil komme ind på.

Fuglenes fordeling i Kirkemosen

Vandfugles fordeling på en søflade er bestemt af vanddybde, fourageringsmuligheder, vindretning og -styrke. I Kirkemosen er der en klar tendens til, at søens centrale og sydlige del anvendes mere end den nordlige del. Anlæggelse af et boardwalk i NØ-hjørnet vil derfor give mindst forstyrrelse.

De bedste biotoper for småfugle i Kirkemosen ligger i V og SV, og bliver ikke forstyrret af et boardwalk. Det krat-træbevoksede SV-hjørne er potentiel ynglested for Isfugl.

Fuglearter reagerer forskelligt på menneskelig aktivitet.

Diffus og stille aktivitet tolereres bedre end synlig, målrettet og støjende aktivitet.

Reguleret færdsel ad stier gør gradvis fuglene trygge og vil ikke give væsentlig forstyrrelse.

"Rygdække" i form af rørskov og buskads, som slører menneskernes profil, vil dæmpe forstyrrelsen såvel fra trafik som observation yderligere. Den letteste og billigste løsning er nok at lade rørskoven bag boardwalken vokse op i et ca. 3 meter bredt bælte.

Trafik, der afviger fra "fastlagte" ruter kan derimod betyde hurtige flugtreaktioner og forstyrrelser ved reder. Et boardwalk bør derfor placeres, så der ikke er alternative stier at vælge.

Yngletid

Arter med skjulte reder vil ofte være tryggere både ved redepladsen og når de er væk fra reden. Visse sangere vil dog reagere voldsomt på færdsel nær reden, men hvor mange ynglepar er der i NØ-hjørnet. Og hvor mange ynglende vandfugle? Meget få.

Eksempel:

Et ravnepar har i en årrække færdedes i og omkring UM. De er set på ned til 12 meters afstand – uden at flygte. I mindst 1 år er en familieflok på 5 fugle set i eftersommeren; men - vi har ikke kunne spore redestedet. Det er muligt at yngle skjult blandt mennesker.

Rast

Rastende vandfugle i Kirkemosen varierer og ligger primært i den centrale-sydlige del af søen. Et boardwalk kan ikke have den store indflydelse.

Den samlede belastning på fuglefaunaen af en boardwalk i Kirkemosens NØ-hjørne er efter min bedste overbevisning så minimal, at den kan betragtes som ligegyldig.

Bilag 6. Uddelingsbrev fra Nordeafonden

Utterslev Moses Venner
Brønshøj Kirkevej 27
2700 Brønshøj

Side 1 af 2

Att: Foreningen Utterslev Moses Venner ved Ole Vendt og Jørgen Fink

02-02-2024

Sagsnummer: 02-2024-03036

Kære Utterslev Moses Venner

Vi har behandlet jeres ansøgning til Her gror vi-puljen om støtte til 'Bro og boardwalk i Kirkemosen'. Det glæder os meget at meddele, at Nordea-fonden vil støtte projektet med 497.000,00 kr.

Se alle støttede projekter [her](#).

Opstartsmøde 23. maj

For at give jeres projekt den allerbedste start, er det et krav, at I deltager i et fælles digitalt opstartsmøde for alle, der modtager støtte fra Her gror vi-puljen. Det foregår online **torsdag 23. maj kl. 16-17**, når alle ansøgere til puljen har fået svar på deres ansøgning. På opstartsmødet fortæller vi om økonomi og projektopfølgning, kommunikation af projektet, besvarer spørgsmål mm. I må gerne være gået i gang med jeres projekt inden mødet.

I er velkomne til at deltage med flere på mødet. Tilmeld jer mødet senest 17. maj [her](#).

Hvis I gerne vil i gang med projektet med det samme, er det en god idé at se vores to korte **videoguides** om projektopfølgning og kommunikation af projektet. I kan se dem [her på siden](#).

Betingelser for støtte

Det er vigtigt, at fondens betingelser for støtten læses grundigt igennem og deles med de relevante personer i jeres forening eller organisation.

- **Fondens støtte til 'Bro og boardwalk i Kirkemosen' er givet med udgangspunkt i, at projektet gennemføres, som det er beskrevet i ansøgningen.**

Ønsker I at ændre eller justere aktiviteterne undervejs i projektforsløbet, skal det præsenteres for fonden, inden I gennemfører ændringen eller justeringen. Fonden tager stilling til, om ændringerne/justeringerne er af en karakter, der forudsætter formel godkendelse. Foretager I ændringer eller justeringer i projektet uden, at de er forelagt fonden, har fonden ret til at annullere støtten til projektet og forlange allerede udbetalt støtte tilbagebetalt.

Vær endvidere opmærksom på, at fonden gennemfører stikprøvevis revision hos støttede projekter. Det sker med henblik på at kontrollere, at støtten er blevet anvendt som beskrevet i ansøgningen.

Fondens støtte er i øvrigt betinget af:

- At alle nødvendige tilladelser og myndighedsgodkendelser foreligger.
- At projektet er fuldt finansieret.
- At projektet igangsættes inden udgangen af 2025 og er afsluttet inden udgangen af 2027.
- At projektejskabet forbliver i foreningen Utterslev Moses Venner.
- At I har en NemKonto knyttet til jeres CVR-nummer, for at vi kan udbetale støtten.
- At I fremsender slutregnskab og slutrapport til godkendelse ved projektets afslutning. Benyt vores [skabelon](#) til slutrapport.

Nordea-fonden
Heerings Gaard
Overgaden neden Vandet 11
1414 København K

T: 4060 3040
CVR: 1350 4393

nordeafonden.dk